

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์สำคัญ 1. ศึกษาพฤติกรรมทางการเมืองขององค์กรเครือข่ายภาคประชาชนภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 กับผลที่มีต่อระบอบประชาธิปไตยของไทย 2. ศึกษาปัจจัยที่ส่งเสริมพฤติกรรมทางการเมืองขององค์กรเครือข่ายภาคประชาชนภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 กับผลที่มีต่อระบอบประชาธิปไตยของไทย 3. ศึกษาปัญหาและข้อจำกัดของพฤติกรรมทางการเมืองขององค์กรเครือข่ายภาคประชาชน 4. ศึกษาผลของพฤติกรรมทางการเมืองขององค์กรเครือข่ายที่มีต่อการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของไทย และ 5. เสนอแนวทางการส่งเสริมพฤติกรรมทางการเมืองขององค์กรเครือข่ายภาคประชาชนที่พึงปรารถนา

ประชาชนและกลุ่มผู้ให้ข้อมูลคือ ผู้นำและสมาชิกองค์กรเครือข่ายภาคประชาชน 24 องค์กร รวม 504 คน ใช้แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และในส่วนของข้อมูลจากการสัมภาษณ์นั้นจะทำการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการศึกษาพบว่า 1) พฤติกรรมทางการเมืองขององค์กรเครือข่ายภาคประชาชน โดยภาพรวมเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง โดยประเด็นสำคัญคือ การมีส่วนร่วมบำรุงรักษาใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ ความหลากหลายทางชีวภาพ รวมทั้งการคุ้มครอง ส่งเสริม และรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม 2) ปัจจัยที่ส่งเสริมพฤติกรรมทางการเมืองขององค์กรเครือข่ายภาคประชาชน โดยภาพรวมเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก โดยประเด็นสำคัญคือ ยิ่งองค์กรเครือข่ายภาคประชาชนได้รับสิ่งเร้าทางการเมือง อาทิ สิทธิ เสรีภาพในการรวมกลุ่มในการแสดงออกความคิดเห็นต่างๆ ทางการเมืองตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540 รวมทั้งการมีเสรีภาพ การพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นทางการเมือง ตลอดจนการได้รับข่าวสารข้อมูลทางการเมืองได้อย่างกว้างขวาง ยังมีแนวโน้มจะเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองในลักษณะที่กว้างขวางยิ่งขึ้นตามไปด้วย 3) ปัญหาและข้อจำกัดพฤติกรรมทางการเมืองขององค์กรเครือข่ายภาคประชาชน โดยภาพรวมเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก โดยประเด็นสำคัญคือ การที่รัฐ องค์กรของรัฐไม่เข้าใจเป้าหมาย บทบาทในการดำเนินงานองค์กรเครือข่ายภาคประชาชนในการเข้ามาช่วยเหลือแก้ปัญหาให้สังคม ให้

ประชาชน ทำให้ไปมีข้อจำกัดในการแสดงออกซึ่งพฤติกรรมทางการเมืองขององค์กรเครือข่าย 4) ผลของพฤติกรรมทางการเมืองขององค์กรเครือข่ายภาคประชาชนที่มีต่อการเมืองในระบบประชาธิปไตยของไทย 4.1) ผลทางบวก โดยภาพรวมเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก โดยประเด็นสำคัญคือการที่องค์กรเครือข่ายภาคประชาชนช่วยสร้างความเข้มแข็งให้แก่ชุมชน รวมทั้งช่วยสร้างพลังต่อรองและสร้างสรรค์สังคมไทย ตลอดจนการเป็นพลังขับเคลื่อนให้ประชาชนมีความตื่นตัวทางการเมืองย่อมส่งผลต่อการพัฒนาการทางการเมืองในระบบประชาธิปไตยของไทยให้มีความเข้มแข็ง 4.2) ผลทางลบ โดยภาพรวมเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก โดยประเด็นสำคัญ คือ การที่รัฐเข้าไปแทรกแซงการทำงานขององค์กรเครือข่ายภาคประชาชน ขณะเดียวกันมีการโจมตีองค์กรเครือข่ายเหล่านี้ รวมทั้งมีการมองว่าองค์กรเครือข่ายทำให้เกิดความเดือดร้อนกับประชาชน ขณะเดียวกันเป็นปฏิปักษ์กับรัฐ ถือว่าพฤติกรรมและทัศนคติของรัฐดังกล่าวบั่นทอนพัฒนาการทางการเมืองในระบบประชาธิปไตยของไทย 5) แนวทางส่งเสริมพฤติกรรมทางการเมืองขององค์กรเครือข่ายภาคประชาชนที่พึงปรารถนา โดยภาพรวมเฉลี่ยเห็นด้วยในระดับมากที่สุด โดยประเด็นสำคัญ คือ รัฐควรสร้างทัศนคติที่ดี ตลอดจนพยายามเข้าใจเป้าหมายในการดำเนินงานขององค์กรเครือข่ายภาคประชาชนที่เข้ามาช่วยแก้ปัญหาให้กับสังคม

The main purposes of this research were: (1) to study characteristics of the patterns of political behaviors of the people's network organizations under the Constitution of the Kingdom of Thailand, 1997, and their effects upon the Thai democratic system; (2) to study factors enhancing political behaviors of the people's network organizations under the Constitution of the Kingdom of Thailand and their effects upon the Thai democratic system; (3) to study problems and limitations of political behaviors of the people's network organizations; (4) to study the effects of political behaviors of the people's network organizations upon the Thai democratic system; and (5) to propose guidelines for the promotion of appropriate political behaviors of the people's network organizations.

The informant group consisted of 504 leaders and members of 24 people's network organizations. The data collecting instruments were a questionnaire and an interview form. Statistics employed for quantitative data analysis were the percentage, mean, standard deviation; while content analysis was employed to analyze interview data.

Research findings were follows: (1) The overall rating of political behaviors of the people's network organizations was at the moderate level. The main issues included the participation in conservation and utilization of natural resources, the bio-diversity as well as the protection, promotion and preservation of the quality of environment. (2) The overall rating of factors enhancing political behaviors of the people's network organizations received political stimuli, such as the freedom to gather in groups to express political opinions according to the Constitution of the Kingdom of Thailand, 1997, the freedom to discuss and exchange political viewpoints, and the extending access to political information; the more people would tend to increasingly participate in political activities. (3) The overall rating of problems and limitations of political behaviors

of the people's network organizations was at the high level. The main issue was the lack of understanding of the state and the state organizations on the goals and roles of the people's network organizations in helping solve problems for the society and the people. This resulted in the limitation of expression of political behaviors of the people's network organizations. (4) The effects of political behaviors of the people's network organizations upon the Thai democratic system were as followings: (4.1) The overall rating of the positive effects was at the high level. That the people's network organizations helping strengthen the community, create negotiating power and constructive development of the Thai society, and serve as power to mobilize people's political awareness resulted in the strengthening of the political development of the Thai democratic system; and (4.2) The overall rating of the negative effects was at the high level. The state's behavior and attitudes adversely affecting the political development of the Thai democratic system included the state's intervention in these organizations' affairs, the state's assault on the organizations, and the adversary attitudes of the state toward the organizations. As for the proposed guidelines for the promotions of appropriate political behaviors of the people's network organizations, overall rating was at the highest level. The main elements were that the state should create good attitudes and try to understand the operational goals of the people's network organizations in helping solve problems of the society.